

AN SRUTHÁN BUI

Meáirt Churraoin, 1913-1999

Tá an tsíoraíocht mhór bailithe ó ghluais tú le fána
Níl file ná fáidh 'tá in ann é a chur síos
Lucht eolais ná staraithe, lucht léinn ins an áireamh
Ná na hollúna is cáilithe dá bhfuil ins an tír.

Ghluais tú le fána i measc cnoic agus gleannta
Tamhnachaí báite 'gus eascacha cib'
Tá do chuid dualgaisí déanta agat, go cruinn is go sásúil
Is tú ag imeacht le fána idir dhá cheann an tsaoil.

Tá an breac is an bradán ar thóir uisce snámha ann
Na trálairí Spáinneacha ag teacht ann i dtír
A gcuid deis iascaigh acu go ceannúil sa mbád leo
Beidh an lóistín le fáil ann is céad fáilte ó mhná tí.

Tagann an bradán aníos ann am áithrid
Tá an t-uisce thar barr ann is na locha os a chionn
Na hiascairí ag teacht ann ó aimsir na Cásca
Is a gcuid campaí ansiúd fáiscthe le taobh an tSrutháin Bhuí.

Tá an breac geal ag sleaiceáil de réir mar 'tá ráite
Níl sé le fáil ann ar muir ná ar tír
Cé go raibh sé go fairsing le fáil ann an tráth úd
Tá na liatháin go bláthmhar in uisce an tSrutháin Bhuí.

Tá céibh agus calafort ag long is ag bád ann
Tá foscadh 'gus scáth ann ó bháisteach is ó ghaoth
Na tránna breátha gainimh le fáil ag lucht snámha
Suíocháin gan áireamh agus áit ann le suí.

Bíonn uaisle is lucht taistil ina seasamh ar an aill ann
An radharc ann is breátha thar muir is thar toinn
An tól ann go fairsing is é go flaithiúil le fáil uathu
Mar tá brandy Geneva, puins, ale agus fíon.

Tá an braon crua gan mhaith á dhéanamh faoi scáth ann
Baraillí ann lán le heorna is leann buí
Níl na licence ann ceadaithe, ná an ceadúnas faighte
Ach é déanta le nádúr ag uisce an tSrutháin Bhuí.

Nach iomaí sin lá é ó ghluais tú le fána
Thar chreagáin is ardáin, sliabh garbh 'gus mín
Níl do dháta breactha ar leabhar ná ar pháipéar
Ná an mac léinn is cáilithe atá in ann é a chur síos.

Ghluais tú le fána idir cnoic agus gleannta
Nach mór leathan an stair a d'fhéadfá a scríobh
Gach gníomh mór a tharla is tú ansin ó thús ama
Go dtí Ádhamh ins an ngairdín a d'ith an t-úlla den
chraobh.

Meáirt Churraoin

Tá do dhearcadh níos leithne, dá bhféadfainnse trácht air
Níl tú luaite ar na páipéir ná ar cháipéis lucht dlí
Ach tú ag seoladh sna bólaí de shíor ó thús ama
Tá d'onóir is do cháilíocht ar stair fhada an tsaoil.

Nuair nach bhfuair mé aon fháirméis ó dúnfad na stártha
Stopfad mo ráiteas is leagfaidh mé síos
Gach cineál Náisiúin dá dtáinig an tráth sin
Nach iomaí uaisle 'gus ardfhlaith a shiúil le do thaobh.

Tagann siad chugat ó na tíortha thar sáile
Ón Mórroinn, ón Áis, ón Afraic is ón tSín
Fágfaidh mé scríobhta é, do chliú 'gus do cháilíocht
Is beidh do phictiúr le fáil ann ag óg is ag críon

Sula geríochnóidh mé ag rá beidh do chuid uaisleacht le
spáint a'inn
Gach gleann agus ardán dá ndeachaigh tú thríd
Tá an cuntas le tabhairt a'm ach caithfidh me roinnt spáis a
fháil
Mar de réir mar a bhí ráite bhain ceo leat nó draíocht

Chonaic tú an buille á bhualadh ar ár Náisiún
Na Seáiníní Galla ag teacht isteach inár dtír,
Cromwell sna bailte, na tiarnaí is na Blácaigh
Ach sin deireadh mo ráiteas faoi chúrsaí an tSrutháin Bhuí.

CARRAIG AN MHATAIL

Cóil Learaí Ó Finneadha

Nach iomaí sin carraig mhaith láidir
Ó Chora an Chaisleáin soir go hAill Fhinn
Ach is ar Charraig an Mhatail a thráchtaim
Agus tabharfad mo chuntas go cruinn.

Tá sí ansiúd ó go stáidiúil
Gan chlaomhmú ó thosach an tsaoil
Tá sí go síoraí ar garda
Ag faire gach bád a chur síos.

'Sí an ghing í nach bpléascfaidh go brách
Níl an chumhacht ag aon náisiún faoin geruinn
Ní féidir í a bhleisteáil ná a láimhseáil
Mar tá an tonn bháite go hard os a cionn.

Nach daingean í Carraig Ghiobráltair
Nó Jebel Traiq go cruinn
Bhí sí i seilbh na Spáinneach
Go dtí míle seacht gcéad is a trí.

Ach shantaigh an Bhreatain an aill úd
Is thug fogha fúithi le cumhacht is le brí
Chuireadar ruaig ar na Spáinnigh
Agus scaipeadh iad siar thríd an tír.

Tá sí mar a bheadh leon mór ar garda
Ag féachaint gheata na Meánmhara uaithi síos
Is go mb'fhearr léi a bheith míle bliain báite
Ó bhuaigh an Matal ar fhórsaí Sheáin Bhuí.

Bhí an Bhreatain ariamh dúr agus dána
Ag slámáil gach tacair is maoín
Ba bheag aici brú agus carnáil
Nó splíontaíocht ar muir agus tír.

Ó ghlacadar seilbh i nGiobráltair
Dúirt sí nach gclisfeadh in aon ríocht
Nach raibh cromptán ná carraig faoi na plainéid
Nach dtógfadh le stuaim is le stíl.

Ar an Matal, mo léan, chuala sí tracht fúithi
Agus dúirt sé go dtarraingeodh ina líon
Ach ar a contúirt ní bhfuair sí aon fhaisnéis
Ná ar a liachtaí bád breá a chuir sí síos.

Tharraing siad uirthi sa Márta
Leis na naoi mbád ab fhearr ag an Rí
Ach chuir sí go grinneall gach ceann dhíobh
Leis an staidhce atá amach as a taobh.

Níor tháinig slán ach aon ghamal amháin
Agus bheartaigh sé go snámhfaidh sé i dtír
Go n-iarrfadh sé pardún is go ngeallfadh
Nach bhfillfeadh sé ar an Matal arís.

Ach bhí sé gan compás ná cábla
Is é ag teacht i mbarr toinne le gaoithe
Frítheadh ar maidin sa gcladach é is é báite
Is a chuid crág aige istigh faoi chloch Mhichíl.

Tá Carraig an Mhatail go stáidiúil
Is beidh go lá deiridh an tsaoil
Cé nach raibh á gardáil ariamh ach an bairneach
Chinn sí ar fhórsaí Sheáin Bhuí.

Tá Tiger na nAlp cumhachtach láidir
Is é beagnach trí mhíle sa spéir
Níl ann le hais na Mhatail ach scáile
Le spreacadh le tiús agus le méid.

'Sí an chomhairle a thabharfainn d'aon bhádóir
Gan tornáil ina gaire san oíche
Ar fhaitíos go bhfaidheadh sé aon sáiteán
Ón staidhce atá amach as a taobh.

(as an leabhar Filíocht agus Feannadh)

Ó chlérí ar chúil: Agnes Sheáinín Ní Thuairisg (Lochán Beag),
Annie Mholly Ní Thuairisg (Lochán Beag), Winnie Mholly Ní
Thuairisg (Lochán Beag) Nóra Chóil Choilm Ní Fhinneadha
(Lochán Beag), Peadar Ó Máille (Cor na Rón)
Ó chlérí chun tosaigh: Michael Mholly Ó Thuairisg (Lochán Beag),
Annie Mholly Ní Thuairisg (Lochán Beag) Pádraic Chóil Choilm Ó
Finneadha (Lochán Beag), Caitlín Sheáinín Ní Thuairisg.

Ó chlérí: Jimmy Chearra (Lochán Beag), Sarah Phádraic Uí
Fhatharta (Clochar na gCon), Maidhc Phádraic Ó Fhatharta
(Clochar na gCon), Máirtín Ó Loideáin (Corr na Móna),
Séamus Mhatt Beag Ó Diolúin (Teach Mór), Beairtle
Fiontán (An Cnoc), Seán Phatch Ó Cualáin (Teach Mór),
Pádraic Chearra (Lochán Beag)